

N-13111

Sissel Tolaas

Salon Muzeja savremene umetnosti, Beograd
Moderna galerija, Ljubljana

USU SARAJEVO, 1991
BIBLIOTHECA
K. 17861

Sissel Tolaas

Salon Muzeja savremene umetnosti, Beograd
Moderna galerija, Ljubljana

(JUL) GASTEMER / JUL / 1988

SRPSKOTHR

MB. SP.

12 17861

Salon Muzeja savremene umetnosti
Beograd, 1.—25. septembar 1988.

Moderna galerija
Ljubljana, oktobar—novembar 1988.

N. 83/11

Sissel Tolaas

Ključ za preživljavanje

Berlin, 20. Septembar 1986.

Wer hat diesen wilden Himmelsstier lebendig werden lassen?
„Schaffe jetzt etwas, das ihm ähnlich ist; schaffe etwas,
das dem Ungestüm seines Herzens gleicht.
Laß sie miteinander streiten und verschaffe Uruk Ruhe.“
(Gilgamesh Epos)

Praistorijski umetnik nije napravljen, već rođen. Dete slika ono što zna, a ne ono što vidi. Da bi imao moć, propovednik mora ili znati ili verovati. Propovednik koji zna, a ne veruje, jeste ili čovek dobre volje, ili čovek bez časti.

Ako je dobre volje, onda u interesu uma i pravde za sebe koristi veru drugih.

Kao nečastan iskorišćava njihovu veru za svoju sopstvenu pohlepu, ali onda više nije nikakav propovednik, već opaki kriminalac.

O umetničkom delu se ne može govoriti, ono se ne da prevesti, ne možemo ga upoznati sve dok ne znamo sve pojedinosti o pozadini njegovog nastanka. Umetnost znači verovati — verovati znači živeti — živeti znači raditi.

Naša sposobnost opažanja treba da ostane smotrena, naša sposobnost predstavljanja živa, a naši umni zadaci oštri. Naš razum pada u apatiju ako njegovi gladni koreni stalno ne traže hranu iz tame, koja se širi do nepredstavljive svetlosti.

Umetnost znači preživeti.

Još od početka, umetnost nije nikakva izrazita specija htenja; umetnost je svest koja se razvija, ovladavanje stvarnošću uz pomoć čulnog opažanja. Ova želja da se stvarnošću čvršće ovlada pripada prirodi živih bića. Prostor postaje suštinski element svesti, stvari u njoj sâmoj. Čovek je hteo da ponovo zadobije ovo suštastvo, da mu omogući da postane realitet. Kako je to radio u rano vreme Homo Sapiens-a, ne znam, ali se proces nesumnjivo odvijao slično i sadržao je mnoga iskustva života u pećini, života u šumi, kretanja i meditacije, traženja zaštite i svetosti, opažanja prostora. Proces je, međutim, bio genetski: razvoj opažanja i reprezentacija tekli su paralelno, i kao umetničko postignuće najposle su proizišle prostorne konstrukcije, kao što su Kupola i Svod, zatim Katedrala, kod koje su lepota i vitalnost u ravnoteži — san svakog umetnika.

Pa ipak, dugo potom postojao je u čovekovo svesti prostor kao bestelesna misterija, koje je čovek bio svestan, ali koju nije mogao da predstavi. Ona nije bila nekakvo nedosežno mesto, na kojem bi egzistovao verni duh, bilo je to Ništa, iz kojeg su mogle da proiziđu sve, ali samo zamišljive snage. Od njih su neke mogle biti dobronamerne, a druge razaračke, ali se moralo pomiriti i sa jednim i sa drugim. Umetničko delo postalo je čin oslikavanja i izmirenja. Drugačije izraženo, to znači, ako dovoljno jasno vidim sadašnjost, mogu postaviti i tačno pitanje o prošlosti: "Da li je svetu potrebna nova katedrala?"

Svaki ideal koji čovek hoće da dostigne okružen je vascelom tajnom i čudom rođenja: "Jamoram izgraditi katedralu!"

(iz teksta za katalog samostalne izložbe u DAAD galeriji)

Energetski stub (vatrene piramide)

"Znanje prošlosti, sadašnjosti i budućnosti je ovaploćeno u Sopstvu" (Okultni aksiomi)

Unutar samog sebe je ono što mora tražiti ono što je bez sopstva.

Tamno ogledalo je duboko u čoveku. Tamo je užasni chiaroscuro.

Stvar koja se reflektuje u duhu izaziva veću vrtoglavicu nego kada se neposredno vidi. Ona je više nego predstava — ona je simulacrum, a simulacrum je spektar...

Nagnemo li se u bunar, ugledaćemo bezdan u tamnom krugu, sam Veliki svet.

Berlin, 15. 03. 1987.

Ja sam samo instrument prirode, koja kroz mene proverava izvesne podesne mogućnosti. Time što činim pokrećem proces oslobađanja od namisli usuda i sudbine — od njihovog groznog uobličavanja, a onda pošto smo otkrili muku, osećamo beživotnost smrti. Time što "umirem", u stanju sam da se ponovo rodim i da moje ponovno pojavljivanje objavim kao Umetnik. Povratak krozpredstave.

Moj rad nije ništa novo. On je konsekvencija sposobnosti da se istorija vidi iznutra (iz sopstva). Biti sposoban za viđenje istorije iznutra, znači prihvatiti, kao gest nužnosti, videti prošlost kao kružno ponavljanje. Kao konsekvencija takvog razumevanja istorije, budućnost znači nastavljanje onoga što je već počelo.

U nekoliko reči, mora se početi sa sobom, sada (sadašnjost), koje je istorija u sebi. Samo tada, materijalizacija Umetnosti dobija perspektivu budućnosti. "Ono što su voda i more u našim životima, vazduh je u njihovim, a ono što je nama vazduh, njima je etar" (Sofokle).

Ako misao misli predstave, onda predstava može videti misao.

(Iz: tekst za katalog Bienala u Sao Paulu, 1987.)

"Opera bona"

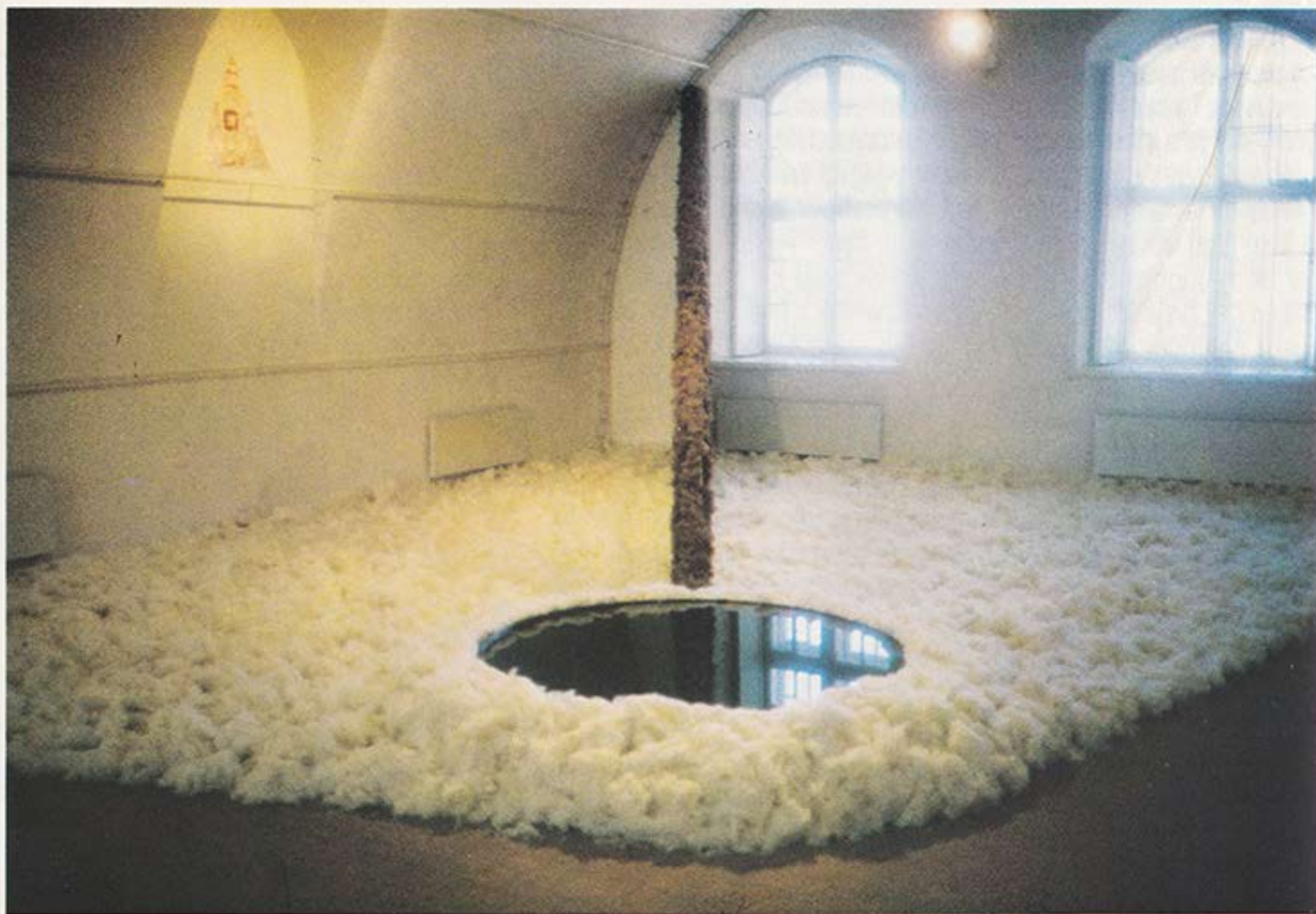
Umetnost se dopada sebi u umetnosti; umetnost trijumfuje nad umetnošću; umetnost služi umetnosti.

"Čije je ovo delo? — Fidijino, istog onog koji je napravio statu Palade i Jupitera. Ja sam njegovo remek-delo; ja sam božanstvo, malobrojnim poznatim kao Prilika. — Zašto stojiš na točku? — Zato što ne mogu da ostanem na jednom mestu. — Zašto nosiš sandale sa krilima? — Ja sam nestalan. Sve što Merkur popravi ja pokvarim, jer mi se to sviđa. — Pokrivaš obraz svoj kosom svojom? — Da me ne prepoznaju jer to ne želim. — Ali, zašto ti je teme ćelavo? — Da me ne bi uhvatili dok letim. — Ko je tvoj prijatelj? — Neka ti to ona kaže. — Pitam te ko si ti? — Ja sam božanstvo kojem ni Ciceron nije znao imena, božanstvo koje kažnjava i za učinjeno i za neučinjeno, tako da je kajanje neminovno, zato me i zovu Kajanje. — No, reci mi, kako je to s tobom? — Kad god letim, ona ostaje, oni koje pretekнем drže se njega, pa i ti ćeš zato što postavljaš pitanja i zadržavaš me razgovorom, iskusiti da sam ti izmakao iz ruku." (Occasio — Ausonijev epigram)

Moja umetnost priziva posredovanja, koja moj jezik ne može da objasni. Moja umetnost dodiruje sve strune ljudskog srca odjednom, dok je jezik uvek prisiljen da se drži jedne misli u vremenu... jezik jedne na druge niže odvojene delove i može samo da podražava duh, i to na parče. Ako išta može da nadvlada svest, onda to duša mora da dočepa u telu... Moja umetnost jesu Znakovi neopisivog, neiscrpnog, misterioznog koliko je to neophodno. Kao što su slova jezik moga govora, tako su i materijali jezik moje duše.

Tek kada naučimo da razumemo čudo jezika, naučićemo i da poimamo rast takvih alternativnih sistema metafore, koja veliku umetnost čini dubljom nego što je to ikada učinio nijedan mistički hijeroglif.

(Iz teksta za katalog: BAADE OCH, Berlin, februar 1988.)

Opera Bona, 1988.
(instalacija u: Soumilinna Museum of Modern Art, Helsinki)

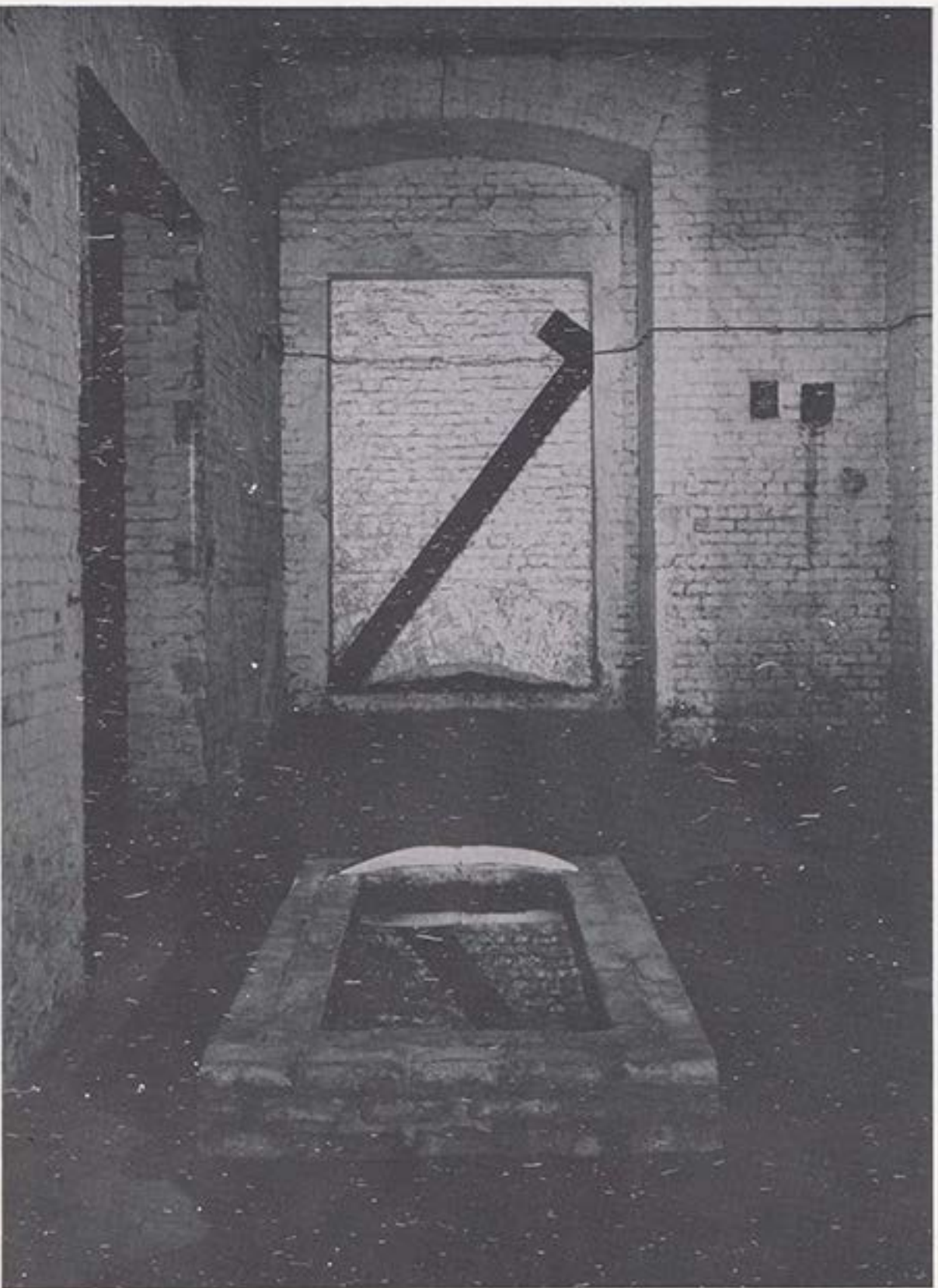

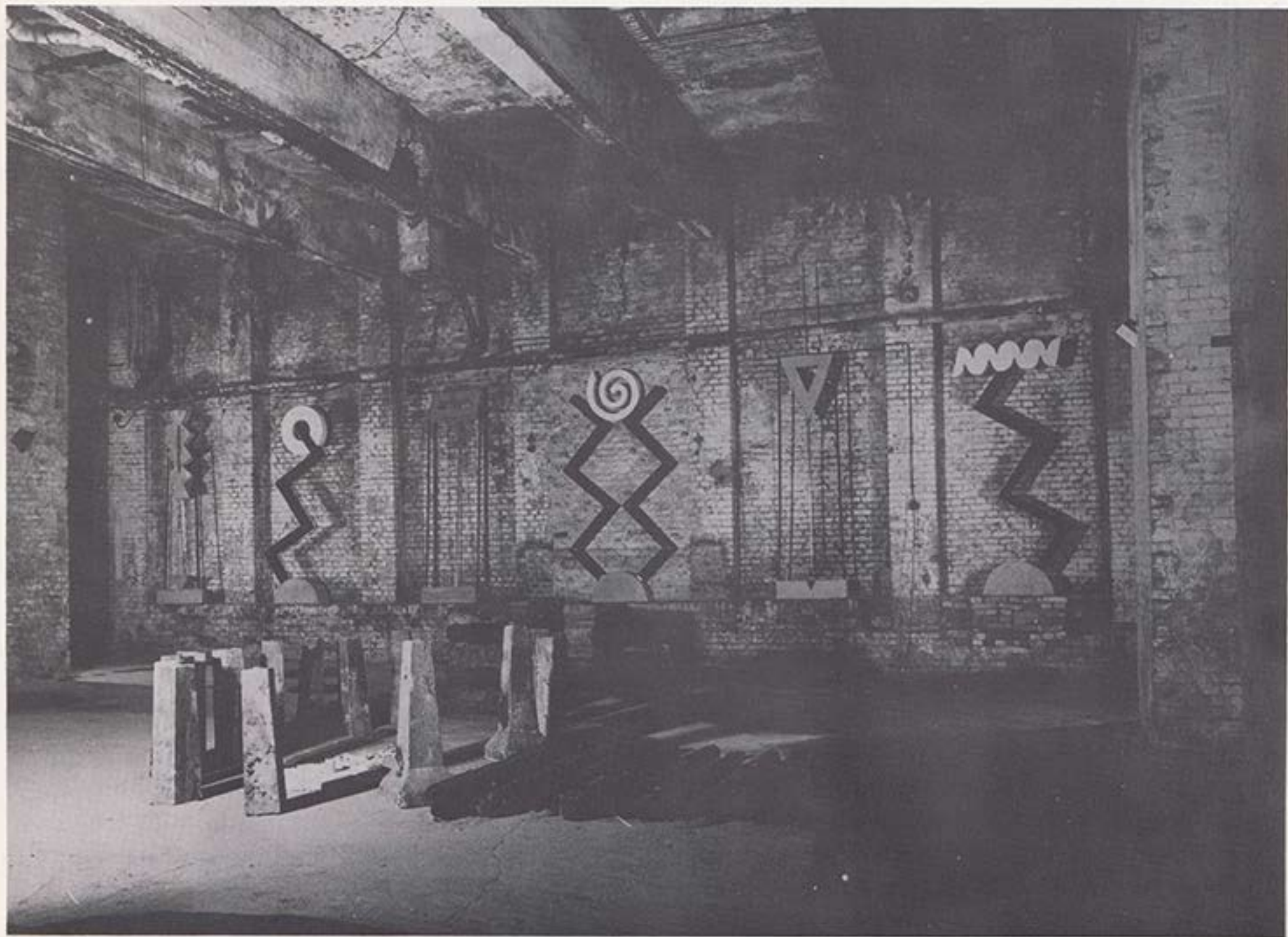
Opera Bona, 1988.
(instalacija u: Soumilinna Museum of Modern Art, Helsinki)

Senka (Shadow), 1987.
beton, asfalt, malter, pamuk, gvožde, kamen
(instalacija u: Zapadni Berlin, Monumentenstrasse 24, izložba "Laboratorijum"

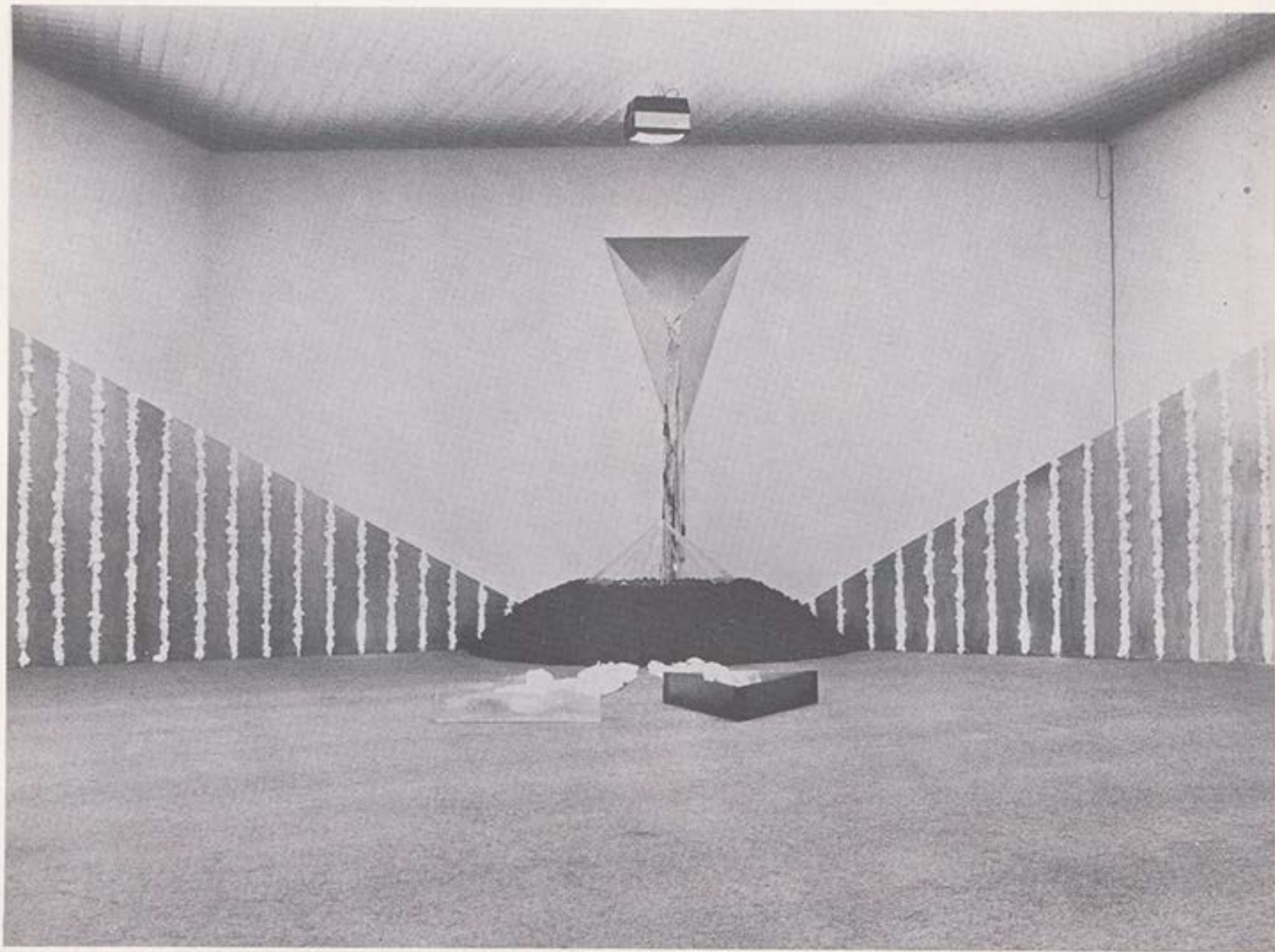

Žensko (Female), 1987.
beton, zlito, ugalj, ulje, malter, asfalt
(instalacija u: Zapadni Berlin, Monumentenstrasse 24, Izložba "Laboratorijum")

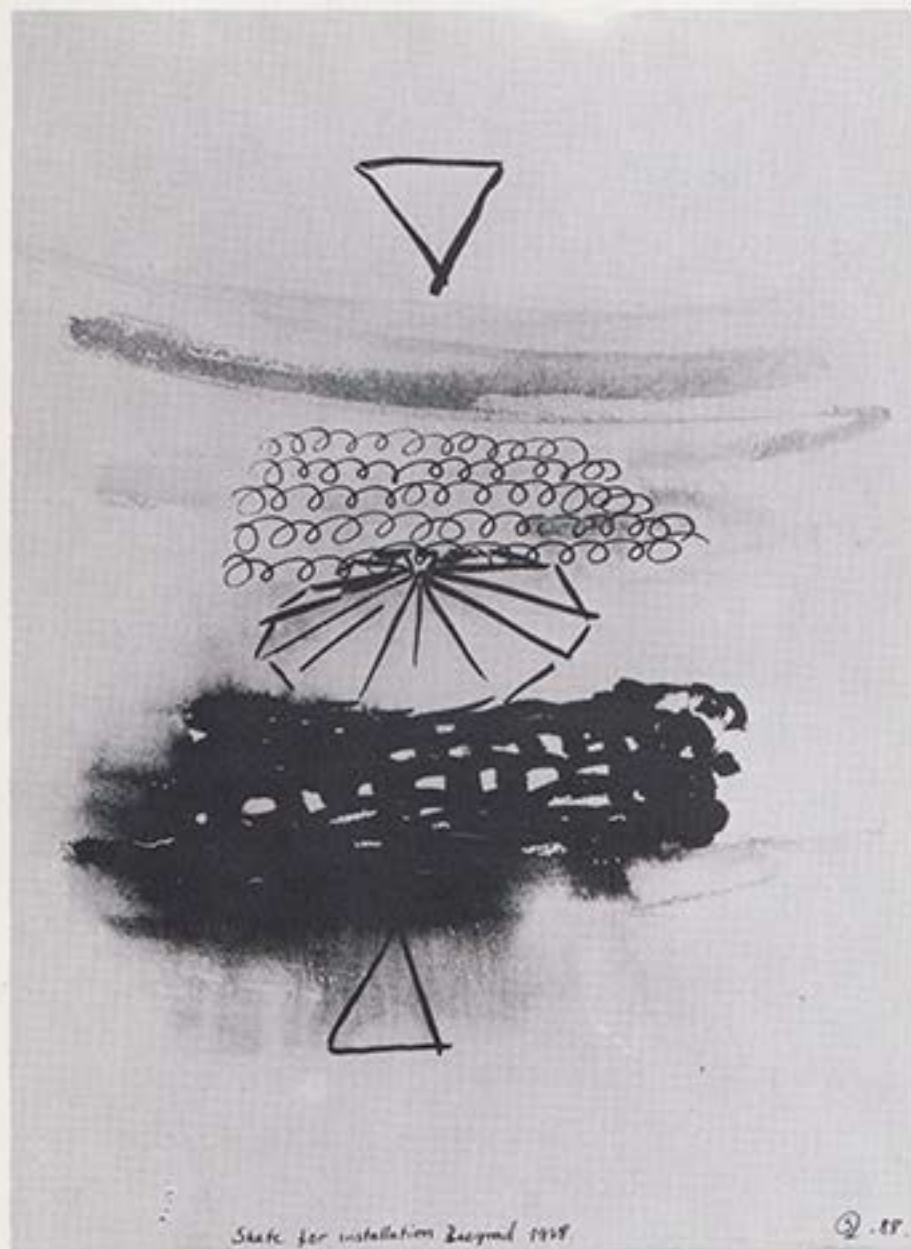

Znakovi — stvaranje (Signs — creation)
drvo, gvožđe, malter, beton, bakar, kamen
(instalacija u: Zapadni Berlin, Monumentenstrasse 24, Izložba "Laboratorijum")

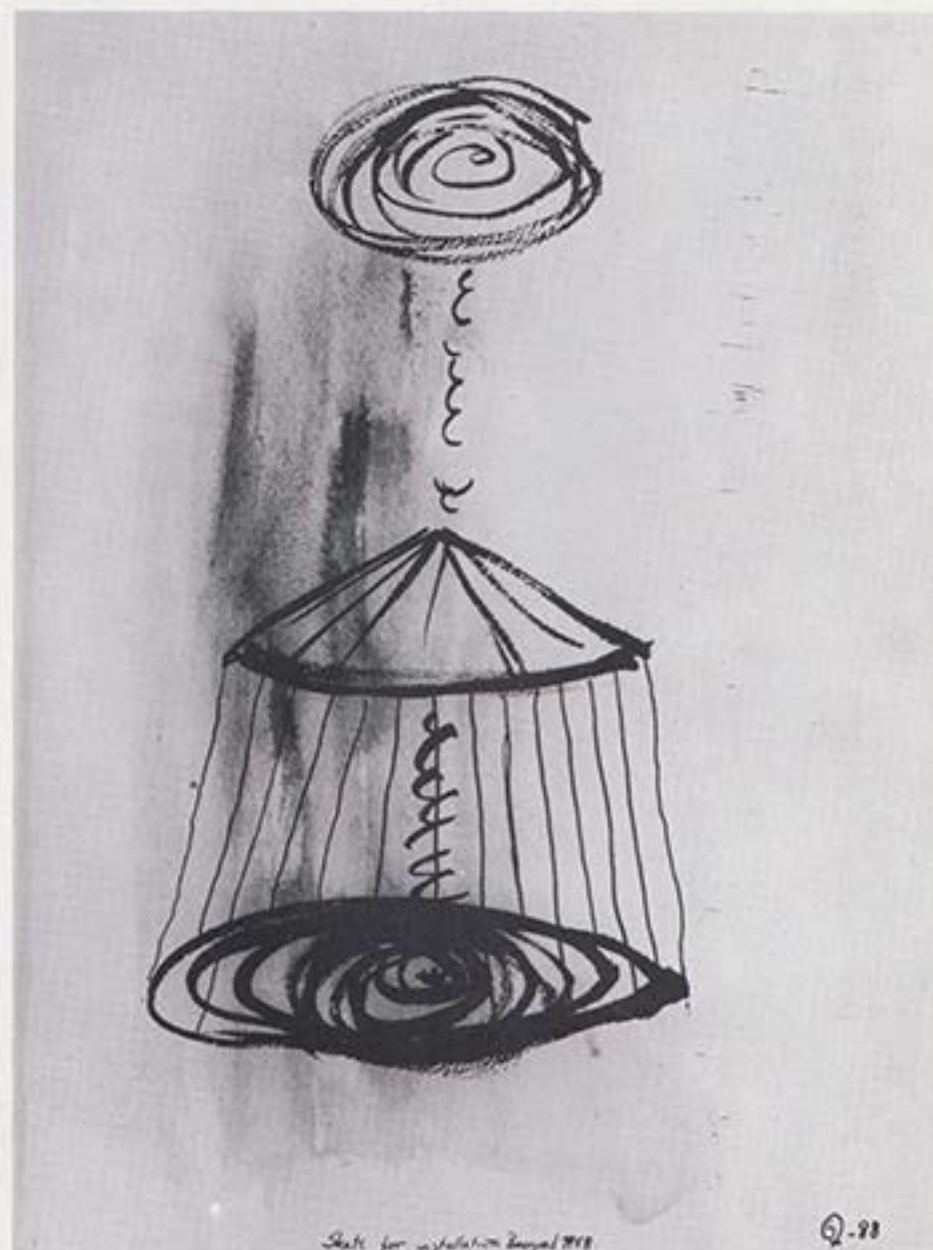

Amor — Proximi

pamuk, gvožđe, staklo, karbon, ulje, video, elektricitet, elektricitet, aluminijum
(instalacija u: Hennie Onstad Museum of Modern Art, Oslo)

Crtež za instalaciju u Beogradu

Crtež za instalaciju u Beogradu

Sissel Tolaas Izložbe / Exhibitions:

Rođena u Stavangeru, Norveška, 1959. Živi i radi u Zapadnom Berlinu.
Obrazovanje stekla na akademijama u Bergenu i Oslu, Norveška i u Poznanju i Varšavi, Poljska.
Studijska putovanja u Istočnu Evropu, Aziju i Južnu Ameriku.
Born in Stavanger, Norway, 1959. Lives and works in West Berlin.
Educated at the art-academies in Bergen and Oslo; Norway, and Poznan and Warszawa;
Poland, and Travells in East Europe, Asia and South America.

1982. • One-man show, Warszawa; "Breath"
• Different projects with polish theater and filmmakers
• Making the film; "Devine – Perfume – Aquarius"
1983. • Installation, Trondheim Arthall; "Koks – Energy – Destruction – Energy – Construction – Communication"
1984. • Installation, Nordic Artcenter, Helsinki: Photography as Art; "Metaphor – Equus"
• Installation, harbour-basement, Oslo; "Kefalonia I"
1985. • Installation, United Sardin Factory, Bergen; "Document"
• Installation outdoors, Hennie Onstad Museum of Modern Art, Oslo: Borealis II; "KefaloniaII"
• Installation, Norwegian Coal Company A/S, Oslo; "Powerhouse"
• Installation, Hamburg: Art of Peace Biennale; "Sunday – Symbols on a Weekday"
1986. • Installation, St. Pauli Cathedral, Hamburg; "Sunday – Symbols on a Sunday"
• Installation, Gallery Lövenadler New York, Stockholm – Artfair; "Sculptor – Iconen"
• Installation, Gallery Krista Mikkola, Helsinki; "The Unthought of"
• Performance, Osnabruck International Filmfestival; "Under Water Over Earth"
• Installation, Venice: Stealing Diamonds; "Prima Materia"
• Installation, Tokyo: The Kiwashima Project; "Northern Light Meets Rising Sun"
• Installation, Daad Gallery, Berlin: Norealis; "Wheel of Fate"
• Installation, Gallery Laang, Malmö; "Royal Fountain"
1987. • Installation, Berlin; "Laboratorium"
• Installation, Bergen Arthall, Bergen; "Laboratorium"
• Installation, Biennale Sao Paolo – 87; "Pillars of Energy – Burning Pyramids"
• Installation, Kripta, H. D. L. U., Split, Yugoslavia; "Argonaut Vessel"
• Installation, Rhumeweg, Berlin; "Tree of Life"
• Installation, Hennie Onstad Museum of Modern Art, Oslo: Artists for Africa; "Concrete"
• Installation, Hennie Onstad Museum of Modern Art, Oslo; "A Radint Enigma – Amor Proximi"
• Installation, Stavanger Culturehouse, Stavanger; "Subjectum"
• Installation, Suomalinna Museum of Modern Art, Helsinki; "Opera Bono"

Izdaje: Muzej savremene umetnosti
Za izdavača: Zoran Gavrić
Urednik kataloga: Lidija Merenik
Prevod: Milovan Marković
Grafička oprema kataloga: Vukan Ćirić
Fotografije: Sissel Tolaas i Milena Maoduš
Fotoslog i prelom: Dimitrije Kišić
Tehnička realizacija izložbe: Beograd — tehnička služba MSU,
Ljubljana — tehnička služba Moderne galerije
Štampa: Novi dani, Beograd
Tiraž: 600
YU ISBN 86-7101-041-4

U realizaciji ove izložbe pomoglo je Ministarstvo za kulturu Kraljevine Norveške.
Muzej Savremene umetnosti izražava svoju zahvalnost Ministarstvu za kulturu Kraljevine
Norveške na pomoći.